

Majo in Stana Prosen

MOJE OZVEZDJE

Med letom se Sonce navidezno premika glede na zvezde. Približno vsak mesec pride v drugo ozvezdje. Tudi ob tvojem rojstvu je bilo Sonce v določenem ozvezdju. Zato lahko rečemo, da je to ozvezdje tvoje ozvezdje. Vsak človek »ima« svoje ozvezdje. Preberi zgodbo o njem. O vsakem ozvezdju pa je dodana še kaka zanimivost.

Prvo ozvezdje zodiaka - OVEN

Brat in sestra Friks in Hela sta imela kruto mačeho. Zelo ju je sovražila. Hotela se ju je znebiti. Nekoč je zastрупila polja. Ko je grozilo, da ne bo pridelka, je zvalila krivdo na otroka. Ljudi je prepričala, da bo pridelek le, če otroka žrtvujejo bogovom.

Prav v trenutku, ko so otroka že hoteli žrtvovati, pa je vrhovni bog Zevs poslal k žrtveniku krilatega ovna z zlatim runom - kožuhom. Otrokoma je oven zaklical: "Hitro, hitro splezita name in se me trdno primita". Hkrati ju je še posvaril, naj med letenjem ne pogledata navzdol, ker se jima lahko zvrta.

Toda nad ozkim morskim prelivom, ki loči Evropo od Azije, se je Hela spozabila. Pogledala je dol in zgubila je ravnotežje. Padla je v morje in se ubila. Po njej so zato morski preliv imenovali Helino morje ali Helespont, ki so ga pozneje preimenovali v Dardanele.

Oven je Friksa srečno prinesel v kraj Kolhida na obalo Črnega morja. Tam je Friks bogu Zevsu, ki mu je omogočil pobeg in s tem rešil življenje, žrtvoval krilatega ovna. Tega pa je nato Zevs kot spomin na njegovo veliko dejanje postavil za večno na nebo med zvezde.

Zanimivost

Zlato runo krilatega ovna, ki je veljalo za dragocen zaklad, je Friks pribil na hrast v skrivnostnem gozdu. Čuval ga je zmaj, ki ni nikdar zaspal. Šele petdesetim grškim junakom - Argonavtom, mornarjem na hitri ladji Argo, se je po mnogih zvijačah posrečilo ukrasti ta dragoceni in tako zelo čuvani zaklad.

Še pred našim štetjem so zvezde Ovna naznanjale pomlad, ko so se pojavile nad vzhodnim delom obzorja tik pred vzidom Sonca. Od veselja, da so lahko spet začeli obdelovati polja, so bogu Sonca žrtvovali ovna. Tako so si želeli pridobiti njegovo naklonjenost, semenom, ki so jih posejali, pa blagoslov.

Ozvezdje Oven je zvečer vidno od septembra do februarja. Sonce se navidezno giblje v ozvezdju Ovna od 19. 4. do 13. 5. (v znamenju Ovna pa od 21. 3. do 20. 4.).

Drugo ozvezdje zodiaka - BIK

Zvezde ozvezdja Bik nakazujejo samo glavo, rogove in zgornjo polovico Bikovega telesa. Zakaj na zvezdnih kartah ni videti celega bika, pripoveduje naslednja zgodba.

Na cvetočem travniku se je sprehajala prelepa deklica Evropa. Daleč naokoli je slovela po svoji izredni lepoti. Ko jo je zagledal vrhovni bog Zevs, ni mogel odvrniti pogleda od nje. V hipu se je v njo zaljubil.

Deklici pa se je bilo težko približati. Zato se je spremenil v čudovito lepega snežno belega bika. Tako krotek in prijazen je bil ta lepi beli bik, da je Evropo čisto prevzel. Približala se mu je, ga božala in ljubkovala. Tudi splezala je nanj in ga zajahala.

Tedaj pa je ta nežni bik nenadoma od veselja in ugodja podivjal, vihravo zdirjal proti obali in se vrgel v morske valove. Evropo je ugrabil in z njo urno odplaval proti otoku Kreti. Tam se je spet spremenil v vladarja bogov in zasnubil lepo Evropo.

Evropa je potem Zevsu rodila tri prekrasne sinove, ki so vsi pozneje postali mogočni in modri kralji v različnih deželah stare Grčije.

Zanimivost

Grki so menili, da je v ozvezdju Bik upodobljen bog Zevs v trenutku, ko je kot bik plaval z Evropo na Kreto in pogledal iz vode. Tako ozvezdje tudi rišejo na kartah. Deklice Evrope ni na njegovem hrbtu na nebu, pač pa so stari Grki po njej imenovali celino na Zemlji, to je Evropo.

V jasnih nočeh lahko že s prostim očesom opazimo v ozvezdju Bik eno najlepših skupin zvezd - zvezdno kopico z imenom Plejade ali Gostosevci. Staro ime za to skupino zvezd je Sedem sester. Zgodba pripoveduje o sedmih lepih sestrah, ki so bile vseč lovcu Orionu, a so se orjaka bale. Da bi mu pobegnile, jih je bog Zevs spremenil v golobice, ki so odletele nebesnemu Biku med roge in se tam na varnem skrile.

Stari narodi so urejali koledar po zvezdah. Leto se je začelo ob spomladanskem enakonočju, to je takrat, ko so Plejade vzhajale na jutranjem nebu. Častili so jih kot znanilke pomladi. Ko pa so vzhajale na večernem nebu, se je začela zima. Ob pojavu Plejad novembra so se slavnostno poklonili smrti, kar se je pri katoličanih ohranilo kot praznik Vsi sveti.

Ozvezdje Bik je zvečer vidno od novembra do marca. Sonce se navidezno giblje v ozvezdju Bika od 14. 5. do 20. 6. (v znamenju Bika pa od 21. 4. do 21. 5.).

Tretje ozvezdje zodiaka - DVOJČKA

Dvojčka Kastor in Poluks sta bila slavna grška bajeslovna junaka. Vezalo ju je nerazdružljivo prijateljstvo in ljubezen. Vedno sta bila skupaj, vsako delo sta opravila skupaj, drug brez drugega nista mogla biti. Še zaljubljala sta se hkrati.

Skupaj sta opravila tudi veliko junaštev. Tako sta se nekoč spopadla z gusarji, ki so ogrožali Helespont. Bila sta tako uspešna, da so ju slavili kot najboljša med mornarji. Skupaj s petdesetimi grškimi junaki sta se z ladjo Argo odpravila tudi iskat veliki zaklad - zlato runo. Na tej zgodovinski pustolovski plovbi je mornarje zajela strašna nevihta. Ogromni valovi so grozili, da bodo potopili ladjo. Nenadoma pa sta se nad glavama Dvojčkov pojavili nenavadni svetli lučki in nevihta je takoj ponehala.

Takšna svetloba v obliki lučk, znana kot ogenj svetega Elma, je pogosto vidna nad jambori ladij med nevihto. Odkar sta se pojavili lučki nad glavama Dvojčkov, pa je pomenila taka svetloba mornarjem znak sreče in odrešitve. Krma marsikatere ladje, ki je v starih časih plula po Sredozemskem morju, je imela za okras izrezljana Dvojčka. Menda je takšen okras prinašal ladjam srečo. Tako sta postala Dvojčka zaščitnika mornarjev.

Po smrti sta bila zaradi svojih junaštev in velike bratovske ljubezni ovekovečena na nebu kot ozvezdje Dvojčka.

Zanimivost

Kastor in Poluks sta bila nepozabna junaka tudi za Rimljane. Opisujejo ju kot vojščaka v beli opremi na belih konjih. Pogosto sta vodila rimske vojske do zmag. Po uspešni bitki za Rim sta zmagovito vojsko pripeljala v mesto, kjer so jima priredili veliko slavje. V središču starega Rima sta se ustavila in pri studencu napojila svoja konja. Na tem mestu so jima Rimljani pozneje zgradili v čast velik tempelj. Do danes so se ohranili le še trije visoki stebri, ki si jih je ob obisku Rima vredno ogledati.

Ozvezdje Dvojčka pa je zanimivo tudi zato, ker sta bila v njem odkrita kar dva planeta: Uran in Pluton. Prvega je odkril 1781 angleški astronom William Herschel, drugega pa ameriški astronom Clyde Tombaugh 1930.

Ozvezdje Dvojčka je zvečer vidno od novembra do maja. Sonce se navidezno giblje v ozvezdju Dvojčkov od 21. 6. do 19. 7. (v znamenju Dvojčkov pa od 22.5. do 21.6.).

Četrto ozvezdje zodiaka - RAK

V ozvezdju Rak je upodobljen tisti orjaški rak, s katerim se je bojeval največji grški bajeslovni junak Herkul (Heraklej).

Vrhovni bog Zevs je imel poleg svoje božje žene Here rad še druge boginje in tudi zemeljske žene. Zares pogosto se je zaljubljal. Z različnimi ženami je tako imel številne otroke. Boginja Hera je upravičeno negodovala nad moževim početjem, divjala nad njegovo nezvestobo, na vse njegove ljubice pa je bila strašno ljubosumna.

Tudi Herkul je bil sin Zevsa in zemeljske žene. Zato ga je Hera silno sovražila. Na vse mogoče načine je nagajala temu velikemu junaku, da bi mu otežila življenje. Nanj je poslala celo pošastnega in orjaškega Raka, da bi ga motil pri skoraj brezupnem bojevanju s stoglavo strupeno vodno kačo - Hidro. Vendar pa mu rak ni mogel do živega. Herkul se ga ni bal, sploh pa ni klonil pred nikomer. Najprej je premagal Hidro, nato pa še nevarnega Raka. Pogubil ga je tako, da ga je s svojo težko nogo preprosto pohodil in zdrobil do smrti.

Največ, kar je togotna Hera lahko storila za ubogega Raka, je bilo to, da ga je nagradila za njegovo zvesto služenje. Odnese ga je visoko na nebo in ga tam ovekovečila kot ozvezdje. Na nebu sedaj leži za vse večne čase pri nogah legendarnega Herkula, ki ga je Zevs kasneje zaradi njegovih junaštev prav tako povzdignil kot ozvezdje na zvezdno nebo.

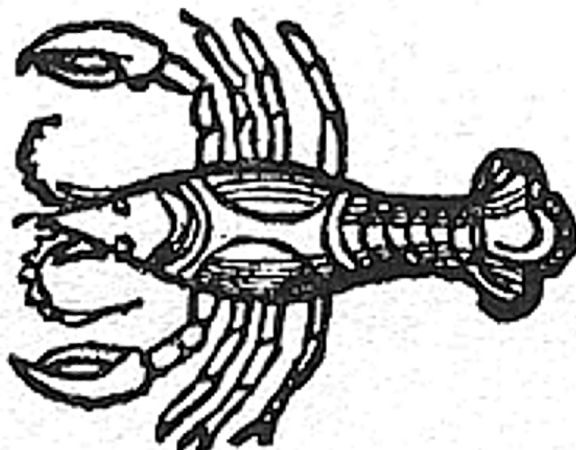
Zanimivost

Že stari učenjaki so ugotovili, da Sonce ne vzhaja vsako jutro v isti točki obzorja in da se tudi vsak dan opoldne ne dvigne enako visoko. Po spomladanskem enakonočju vzhaja vedno bolj proti severu, najdaljšega dne pa na severovzhodu. Takrat se Sonce "obrne" in začne vzhajati vedno bolj proti vzhodu.

Ozvezdje, v katerem je bilo Sonce v času, ko je spremenilo smer vzhajanja in se tako tudi opoldan začelo nižati, so imenovali Rak. V starih časih je bil rak edina znana žival, za katero so ljudje vedeli, da se premika nazaj. Ko Sonce pride v to ozvezdje, prav tako začne "lezti nazaj" - opoldne se polagoma vsak dan bolj niža, kar traja vse do božiča.

Ozvezdje Rak je zvečer vidno od decembra do junija. Sonce se navidezno giblje v ozvezdju Raka od 20. 7. do 9. 8. (v znamenju Raka pa se zadržuje od 22. 6. do 22. 7.).

♋ Cancer

Peto ozvezdje zodiaka - LEV

V starih časih so imeli leva za najmočnejšo žival. Eden med njimi pa je bil prava pošast. Pravijo, da je nekoč kot zvezdni utrinek padel z neba v neko grško dolino. Bil je ogromen in strašno nevaren. Imel je tako debelo in trdo kožo, da je ni mogla predreti nobena puščica. Kolovratil je naokrog in vse pred seboj uničeval. Pobiljal in žrl je živali in ljudi, pustošil je in strahoval preplašene prebivalce doline, da si niso upali iz svojih domov.

Ljudje so poklicali na pomoč velikega junaka Herkula. Prosili so ga, da ubije napadalnega leva. Herkul se je spopadel z njim. Najprej ga je poskušal ubiti s puščicami, toda vse so se od njega odbile. Nato ga je napadel z mečem. Ta pa se je kar skrivil, kot bi bil iz mehke pločevine.

Naposled je razjarjeni lev sam popadel Herkula. Seveda je Herkul samo čakal ta trenutek. Zgrabil je leva za vrat in ga s svojimi izjemno močnimi rokami dvignil v zrak in ga zadavil. Junaški boj je trajal kar mesec dni, to je ves čas, v katerem se Sonce navidezno zadržuje v ozvezdju Lev.

Pravijo, da so po boju bogovi mrtvega leva odnesli tja, od koder naj bi prišel - na nebo. Z zvezdami so ga kot z velikimi žablji trdno prikovali na velik kos neba, da bi tam za vselej zavzel svoje mesto med ozvezdji in ne bi nikdar več mogel strmoglaviti na zemljo in strahovati ljudi. Tako naj bi od tedaj na nebu svetilo ozvezdje Lev.

Zanimivost

Ozvezdje Lev je sicer veliko, vendar nekdanje je bilo še dosti razsežnejše kot danes. Zato je bilo najbolj opazno ozvezdje od vseh dvanajstih v zodiaku.

Leta 243 pred našim štetjem pa je zvezdni lev izgubil veličasten čopek, ki je krasil njegov rep. Iz zvezd tega čopka so naredili novo ozvezdje Berenikini kodri, imenovano na čast žene faraona Ptolemeja III, ki je darovala svoje čudovite lase v zahvalo za srečno vrnitev svojega moža iz bitke.

V srednjem veku so šest zvezd, ki sestavljajo glavo in sprednji del Leva, poznali kot ozvezdje Srp, saj spominja na ročno orodje, ki se uporablja pri žetvi. Z glavno zvezdo Regul pa so regulirali, to pomeni, da so urejevali setev in žetev. Ko je bila ta zvezda zvečer na vzhodu, so sejali (februar), ko pa je bila zvečer na zahodu, so želi (julij). Da to še danes drži, lahko ugotoviš tudi ti, če znaš poiskati ozvezdje Lev in njegovo najsvetlejšo zvezdo.

Ozvezdje Lev je zvečer vidno od januarja do julija. Sonce se navidezno giblje v ozvezdju Leva od 10. 8. do 15. 9. (v znamenju Leva pa od 23. 7. do 23. 8.).

Šesto ozvezdje zodiaka - DEVICA

Stari narodi so ozvezdje Devica upodabljali kot krilato žensko, ki v levi roki drži snop žita. Predstavljala naj bi grško boginjo poljedelstva Demetro, ki so ji pripisovali zasluge za dobro letino.

Zgodilo pa se je, da se je Demetri izgubila ljubljena hčerka. Boginja je silno žalovala. Zaradi njene žalosti na poljih ni nič več raslo. Začela se je lakota. Grozilo je, da bo življenje na svetu izumrlo.

Sončni bog Helij, ki se vsak dan vozi s svojo zlato kočijo po nebesnem svodu, pa je vse videl. Boginji je povedal, da je hčerko ugrabil bog podzemlja Had. Odpeljal jo je globoko v svoje podzemsko kraljestvo, da bi tam postala njegova žena in vladarica.

Demetra je prosila boga Zeusa za pomoč. Tudi on se je zbal za usodo sveta. Zato je ukazal bratu Hadu, naj vrne materi hčerko. Had je odgovoril, da bi to lahko storil le, če hčerka v vsem času pod zemljo ne bi nič pojedla. Hčerka pa je od ugrabitve zaužila le nekaj zrn granatnega jabolka.

Zeus je zato odločil, da mora hčerka vsako leto preživeti pol leta pri materi in nato pol leta pri Hadu v podzemlju. Ko hči preživlja mesece z materjo, je ta srečna in se smehlja na polja, da dajejo obilno letino. Ko pa se hčerka vrne k hladnemu in brezobzirnemu Hadu, je mati žalostna in brezbržno dovoli, da naravo zajame mrzla in pusta zima.

Zanimivost

V najstarejših časih niso vedeli, da nastajajo letni časi zato, ker kroži Zemlja okrog Sonca in je njena vrtilna os nagnjena. Z zgodbo o dekletu, ki mora preživeti pol leta v ujetništvu v podzemlju, preden se zmagovalno vrne v pomlad, so pojasnjevali veliko skrivnost narave, to je letne čase.

Ozvezdje Devica je zvečer vidno od marca do julija. Sonce se navidezno giblje v ozvezdju Device 16. 9. do 30. 10. (v znamenju Device pa od 24. 8. do 23.9.).

Sedmo ozvezdje zodiaka - TEHTNICA

V živalskem pasu je Tehtnica edino ozvezdje, ki predstavlja nekaj neživega. Ozvezdje Tehtnica je navadno prikazano z mečem in skodelicama.

Tehtnica spominja na grško boginjo pravice Astrejo, Zevsovo hčer. Med bogovi in boginjami je živela v zlati dobi, ko so ljudje živeli v medsebojni slogi, spoštovanju, spokojnem miru in popolni sreči. Boginja je ljudem tehtala pravico.

Zlati dobi so sledile srebrna, bronasta in železna. V vsaki naslednji dobi je človeštvo izgubilo nekaj svojih prvotnih vrednot. Na resnico, pravičnost, red in čast so vse bolj pozabljali. Svet se je vse bolj spreminjal na slabše. Bogovi in boginje so zapuščali svoja bivališča. Zatekli so se na goro Olimp.

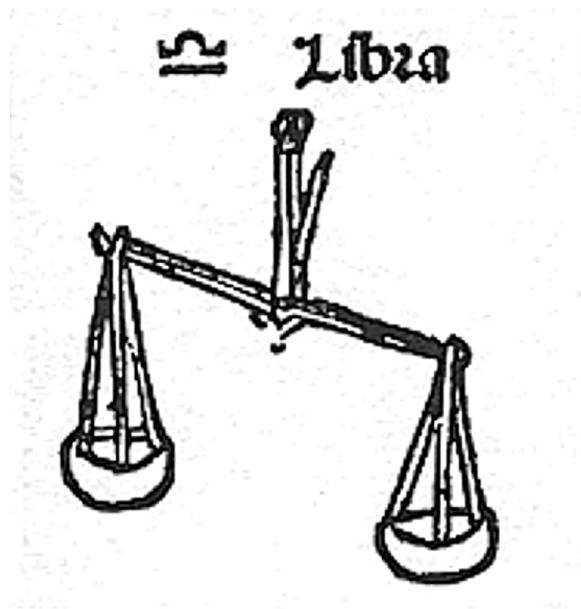
Le boginja pravice je vztrajala. Ko pa je tudi ona spoznala, da se je svet zaradi vojsk, maščevanj in nasilja tako zelo spremenil, tudi ona ni več zdržala. Odletela je na nebo in zavzela svoj prostor ob ozvezdju Devica. Pravijo, da tam tehta s svojo zlato tehtnico dobro in slabo vsakemu smrtniku ob njegovi zadnji uri in odloča o njegovi nadaljni usodi.

Zanimivost

Stari Grki so si zamišljali v tem delu neba tudi kočijo, v katero so bili vpreženi črni konji. Z njo je bog podzemlja Had pridiral iz podzemnih globlin, ugrabil hčerko boginje poljedelstva Demetre in jo odpeljal v svoje podzemno kraljestvo.

Tehtnica in Devica sta najbližji sosedi na nebu. V zelo starih zvezdnih kartah je Devica prikazana z mečem v eni roki in tehtnico v drugi. Da je Tehtnica samostojno ozvezdje, imajo zasluge stari egipčanski astronomi, ki so jo oddelili od Device.

Ozvezdje Tehtnica je zvečer vidno od aprila do avgusta. Sonce se navidezno giblje v ozvezdju Tehtnice od 31. 10. do 22. 11. (v znamenju Tehtnice pa od 24. 9. do 23. 10.).

Osmo ozvezdje zodiaka - ŠKORPIJON

Pravijo, da lovec Orion zbeži v najoddaljenejši kotiček neba, čim Škorpion zleze na nebo. Orjak Orion je bil najspretnější bajeslovni lovec davnih časov. Stalni uspehi pri lovu so mu stopili v glavo. Začel se je hvaliti, da se ne boji nobene živali, da ga nobena ne more raniti, kaj šele premagati.

Boginji Heri je bilo dovolj Orionovega bahanja. Sklenila je, da temu naredi konec. Odločila se je, da Oriona zaradi njegovega napuha kaznuje na zelo ponižujoč način. Izbrala je majhno žival - škorpiona, ki pa ima v repu smrtno strupeno želo.

Nekega jutra je šel Orion na lov. Na poti je med kamenjem nanj prežal škorpion in ga pičil v peto. Orion je umrl. Kot spomin na njegova velika lovska junaštva ga je po smrti bog Zevs postavil kot ozvezdje na nebo.

Ker je Orion dobil tako častno mesto na nebu in postal nesmrten, je Hera od svojega moža Zevsa zahtevala, da mora tako ovekovečiti tudi škorpiona. Zevs ji je ustregel. Toda bil je zelo previden. Postavil ga je daleč stran, da ne bi Škorpion ponovno pičil Oriona ali da se veliki lovec ne bi maščeval živalici, ki ga je ugonobila.

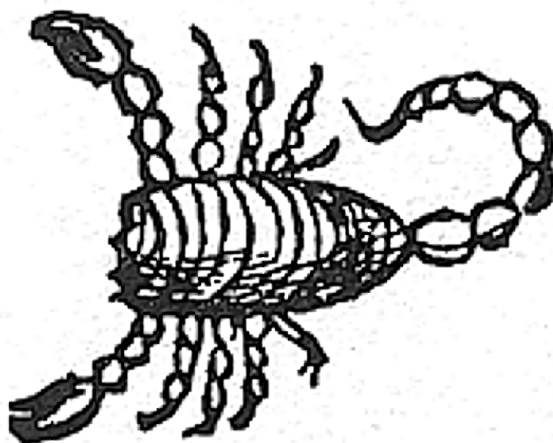
Zanimivost

Na poletnem nebu je Škorpion ozvezdje, ki tekmuje po lepoti, velikosti in veličastnosti z zimskim ozvezdjem Orionom. Škorpionova najsvetlejša zvezda je ena izmed najbolj rdečih svetlih zvezd na nebu. Stari Grki so dobro poznali rdeči planet Ares, imenovan po njihovem bogu vojne. Zato so tej rdeči zvezdi v Škorpionu dali ime Antares, kar pomeni Aresov tekmeč. Danes pravimo rdečemu planetu Mars, zvezdo Antares pa bi lahko imenovali Marsov tekmeč.

V bajeslovnih zgodbah starih narodov je Škorpion posebej imel temne sile onostranstva, kjer vladata zlo in trpljenje. Nastopal je kot človek – škorpion, ki je imel velik dolg rep s strupenim želom. Kogar je pičil, je pri priči umrl. Tako se mu ni nihče upal približati. Vsi so se ga bali. Zato je lahko brez težav varoval nebesna vrata, da je skozi njih Sonce neovirano zahajalo.

Ozvezdje Škorpion je zvečer vidno od junija do avgusta nizko na jugu. Sonce se navidezno giblje v ozvezdju Škorpiona od 23. 11. do 17. 12. (v znamenju Škorpiona pa od 24. 10. do 22. 11.).

♏ Scorpius

Deveto ozvezdje zodiaka - STRELEC

Pred davnimi časi so baje na gori Pelion v Grčiji živela nenavadna bitja - kentavri. Bili so polljudje in polkonji. Noge in trup so imeli konjske, glavo, zgornji del telesa in roke pa človeške. Imeli so moč in hitrost konja ter pamet in spretnost človeka.

Kentavri so bili znani po svojih hudobijah in krutostih. Izjema je bil kentaver Hiron. Slovel je po svoji dobroti in modrosti. Postal je slaven učitelj. Kralji in principi so k njemu v šolo pošiljali svoje sinove. Med njegovimi učenci so bili tudi znani grški junaki Herkul, Ahil in dvojčka Kastor in Poluks.

Med kentavri je bil samo Hiron nesmrten. Toda po nesreči ga je Herkul ranil s puščico. Rana bi bila usodna za vsakega smrtnika, ker je Herkul pomočil vse svoje puščice v strupeno kri Hidre - Vodne kače, ko jo je nekoč pokončal.

Ker je bil Hiron nesmrten, ga strup ni mogel ubiti, povzročal pa mu je stalne in hude bolečine. Prosil je Zeusa, naj mu dovoli umreti, da ne bo živel v neprestanih mukah.

Zeus je uslišal njegovo prošnjo. Po smrti ga je postavil kot ozvezdje Strelec na nebo, da bi tudi tam svetil tako, kot je bil svetel vzor prijaznosti in modrosti na Zemlji.

Zanimivost

Preden je Hiron umrl, je še veliko koristnega prispeval k uspehu slavnega potovanja hitre ladje Argo, ki je iskala Zlato runo. Argo je bila prva tako velika ladja, s katero so si mornarji upali pluti daleč od morske obale v tuja morja in vode. Do takrat so mornarji pluli le toliko od obale, da so jo še videli, ker so se bali, da bi se izgubili. Varnejšo plovbo jim je omogočil prav Hiron.

Dolgo časa je proučeval zvezde. Spremljanje vsake zvezde je bilo zelo naporno. Domislil si je, da bi določene zvezde lahko zbral v skupine. Tako naj bi prvi sestavil ozvezdja. Pomorščake na ladji Argo je učil, kako razpoznanjo ozvezdja in se orientacije po njih.

Pravijo, da je Hiron sestavil ozvezdje Strelec po svoji podobi, da bi se ga vedno spominjali. Zvezde Strelca naj bi povezal tako, da je poudaril podobo kentavra z lokom in puščicami.

Ozvezdje Strelec je zvečer vidno od julija do septembra. Sonce se navidezno giblje v ozvezdju Strelca od 18. 12. do 18. 1. (v znamenju Strelca pa od 23. 11. do 21. 12.).

Deseto ozvezdje zodiaka - KOZOROG

Kozorog je v zvezdnih kartah narisana kot nenavadno bitje s kozjo glavo in ribjim repom. Zanimivo razlago za to nevsakdanje bitje najdemo v zgodbi o Panu, grškemu bogu polj, gozdov in čred.

Pan se je zelo rad norčeval iz vsega. Bil je nenavadno nagajiv in hudomušen hkrati. Rad je zabaval ljudi in bogove. Nekega dne je ob sebi zbral rečne nimfe – vodne vile. Da bi jih čim bolj zabaval, je kar naprej skakal v vodo. Del svojega telesa, ki je bil pod vodo, je spreminjal v ribo, del telesa nad vodo pa v kozla.

Vrhovni bog Zevs, ki je ravno prišel mimo, se je strašno zabaval ob Panovih norčijah. Tako je bil navdušen, da se je pri priči odločil, da ga bo za njegove posrečene hudomušnosti ovekovečil v ozvezdju na nebu kot polkozla in polriba. Tako se je tudi zgodilo.

Pravijo, da od tedaj sveti na zimskem nebu ozvezdje Kozorog med ozvezdjema Strelec in Vodnar.

Zanimivost

Ko se je približevala zima in je bilo opoldne Sonce vsak dan nižje, so ljudje v davni to opazovali z velikim strahom. Se bo Sonce še kar naprej zniževalo in nekega dne izginilo?, so se spraševali. Potem pa je le nastopil srečni dan zimskega obrata, ko se je Sonce nehalo "pogrezati". Iz dneva v dan se je nato dvigovalo vse višje nad obzorje. Še bolj kot danes so se takrat ljudje veselili tega. Posebno znan je rimski praznik rojstva nepremagljivega sonca, ki so ga mnogo stoletij pogani praznovali 25. decembra. Pozneje so Kristjani izbrali ta dan za praznovanje Božiča.

Verjetno so podobo kozoroga izbrali zato, ker je dober plezalec. Predstavlja ozvezdje v živalskem krogu, kjer je Sonce navidezno prav tedaj, ko se neha spuščati, se obrne in spet začne dvigovati. V starih zvezdnih kartah Kozoroga ne upodabljajo kot gorsko žival, ampak kot morsko kozo, nekakšno pravljico bitje z glavo in telesom kozoroga ter ribjim repom, to je polkoza in polriba. Takšen kozorog je znal plezati in tudi plavati. Zato je bil spreten tudi v poplavih v zimskem času.

Ozvezdje Kozorog je zvečer vidno od avgusta do novembra. Sonce se navidezno giblje v ozvezdju Kozoroga od 19. 1. do 15. 2. (v znamenju Kozoroga pa od 22. 12. do 20. 1.).

Enajsto ozvezdje zodiaka - VODNAR

Grška bajeslovna zgodba pripoveduje, da so se v začetku ljudje razumeli med seboj in živeli v slogi. Potem pa se je zloba ljudi razpasla vsepovsod po svetu. Vse bolj so teptali stare plemenite navade, kot so spoštovanje, poštenost, resnico, red in čast.

Bog Zevs je razočaran spoznal, da imajo ljudje na Zemlji raje vojno kot mir. Zato je nanje poslal vesoljni potop. Preživela sta ga samo tesalski kralj Devkalion in njegova žena Pira. To pa zato, ker je Devkalion po nasvetu svojega očeta Prometeja pred potopom zgradil ladjo.

Po potopu je ladja nasedla na vrhu gore Parnas, edinem nepotopljenem kraju v Grčiji. Tam jima je Zevs svetoval, naj mečeta čez ramena "kosti velike matere", če hočeta obnoviti človeštvo.

Devkalion je dolgo premišleval, kaj naj to pomeni. Končno pa je doumel smisel Zevsovih besed. Čez svoje rame je začel metati kamne - kosti, ki jih je pobral z zemlje - velike matere. Njegovi kamni so se spreminjali v moške, kamni, ki jih je metala Pira, pa v ženske.

Tako sta Devkalion in Pira postala ustanovitelja novega človeštva - praoče in pramati Grkov, za katere je Zevs upal, da bodo plemenitejši in vrednejši življenja na Zemlji.

Devkaliona je pozneje, po smrti, Zevs postavil na nebo, kjer od tedaj sveti kot ozvezdje Vodnar.

Zanimivost

Ko so prvič sestavljali ozvezdja živalskega kroga, so zvezde, med katerimi se je navidezno gibalo Sonce v deževni dobi, povezali v ozvezdje Vodnar. Zato so Vodnarja upodobili tako, da v rokah drži velik vrč, iz katerega nenehno teče voda. Vse svetovne reke se napajajo z vodo tega vrča. Kadar priteče iz vrča več vode, kot jo lahko sprejmejo rečne struge, pa nastajajo poplave.

Skoraj vsi narodi poznajo zgodbo o vesoljnem potopu, ki se je dogodil pred davnimi časi. Nam je znana zgodba o vesoljnem potopu iz Stare zaveze. Pripoveduje, da je deževalo štirideset dni in noči. Vodovje je močno naraslo. Potop je preživel samo Noe z družino in izbrani par vsake živali. Pred potopom so se rešili z barko, ki jo je Noe zgradil po božjem nasvetu.

Ozvezdje Vodnar je zvečer vidno od septembra do decembra. Sonce se navidezno giblje v ozvezdju Vodnarja od 16. 2. do 11. 3. (v znamenju Vodnarja pa od 21. 1. do 18. 2.).

Dvanajsto ozvezdje zodiaka - RIBI

Nekoč sta se bogija lepote in ljubezni Afrodita in njen sin Eros sprehajala ob reki. Nenadoma se je pred njima pojavil pošasten stoglavi zmaj Tifon, velik kot gora. Bruhal je goreče plamene in z ogromnimi krili zakrival Sonce. Kamor je stopil, so tla pod njim zagorela, voda je zakipela in oblaki dima so se valili okrog in okrog njega. Kadar se je pojavila ta pošast, so se je zbal celo bogovi in bežali s svojega domovanja na gori Olimp. Da bi se rešili, so se spreminjali v različne živali.

Tudi Afrodita in Eros sta se hudo prestrašila. Spremenila sta se v ribi. Da bi ušla Tifonu, sta se potopila globoko v reko. Tam jima Tifon, ki je lahko živel le v ognju, ne pa v vodi, ni mogel slediti. Afrodita in Eros sta želela ostati skupaj. Zato sta se povezala med seboj z dolgo vrvjo.

Tako ozvezdje Rib tudi rišemo. Dve na nebu precej razmaknjeni ribi povezujemo s črto - nitjo šibkih zvezd. Zvezdna nit se vleče od ene ribe do druge. Severna riba je Eros, južna pa Afrodita. Nekje na sredini med njima pa je zvezdica, imenovana Vozel. Tam se nitka zavozla.

Zanimivost

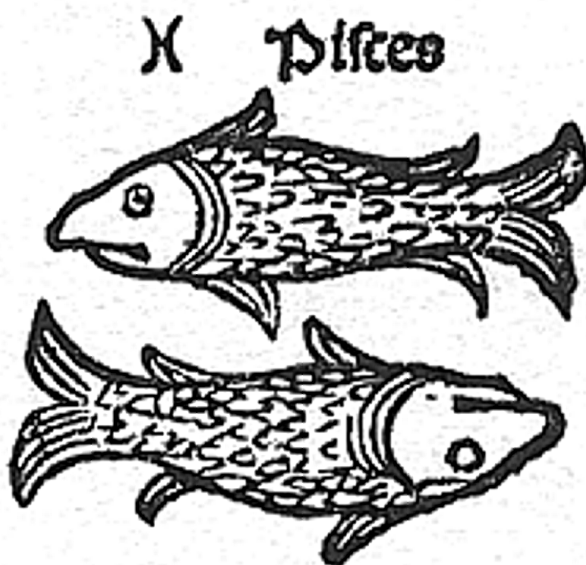
Zelo poučna je tudi zgodba o revnem ribiču, ki ni imel drugega kot skromno koč. Nekega dne je ujel ribo, ki ga je presenetila, ker je spregovorila. Rekla mu je, da je začarana princesa. Če bi jo spustil, bi mu izpolnila vsako željo. Ribič je ribo spustil, saj je bil dobrega srca. Tudi željo je odklonil.

Doma je povedal ženi, kaj se mu je pripetilo. Hudo ga je oštela, ker ni izkoristil priložnosti, da bi postal bogat. Toliko časa ga je obdelovala in sitnarila, da se je vrnil na obalo in poklical ribo. Riba je priplavala. Povedal ji je, da žena želi lepo hišo s sijajnim pohištvom. Riba mu je odgovorila, da naj se vrne in svojo koč bo našel spremenjeno.

Riba mu je izpolnila željo. Toda žena ni bila zadovoljna s tako srečo. Hotela je postati kraljica in imeti palačo. Tudi to željo je riba izpolnila. Ko pa je žena hotela postati boginja, riba želje ni samo odbila, ampak je vzela vse, kar je prej dala. Stari par je imel spet samo borno koč ob morski obali.

Kdor hoče preveč, nazadnje ne dobi nič.

Ozvezdje Ribi je zvečer vidno od septembra do januarja. Sonce se navidezno giblje v ozvezdju Rib od 12. 3. do 18. 4. (v znamenju Rib pa od 19. 2. do 20. 3.).

Znamenja zodiaka, ki so priložena kot ilustracije tega prispevka, so del evropskega lesoreza iz 16. stoletja.